Ecologisch Werkprotocol

Witteveensweg 15

8111 RP, Heeten

Alcedo natuurprojecten

Colofon

Opdrachtgever:
Witteveensweg 15
8111 RP, Heeten

Uitvoering: Alcedo Natuurprojecten, Zwolle

Contactpersoon: Dhr. E. Ruiter
info@alcedo-natuurprojecten.nl
06 10323704

Datum: 11.10.2021

Status: Definitief

Inhoud

1. Inleiding 3

1.1 Aanleiding en doel 3

1.2 Plangebied en voorgenomen ingreep 5

1.3 Effecten op de korte en lange termijn 6

2. Maatregelen 7

2.1 Algemene zorgplicht 7

2.2 Algemene aandachtspunten uitvoering 7

2.3 Maatregelen flora 7

2.4 Maatregelen fauna 8

2.5 Ecologische begeleiding 8

Bijlagen

1. Soorteninfo 9

2. Planning werkzaamheden 11

1. Inleiding

1.1. Aanleiding en doel

Initiatiefnemer is voornemens om in het kader van de ruimte-voor-ruimte regeling aan de Witteveensweg 15 te Heeten enkele gebouwen te saneren om zodoende ruimte te creëren voor de bouw van een grondgebonden compensatiewoning. Op 27 mei 2021 is voor toetsing aan de Wet natuurbescherming een quickscan flora en fauna op deze planlocatie uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn vastgelegd in een rapportage.[1] Een van de adviezen uit deze rapportage is om aanvullend onderzoek voor huismus te laten uitvoeren, omdat er ter plaatse moet worden vastgesteld hoeveel huismussen er in de ponystal broeden. Dit is een wettelijke verplichting. Omdat feitelijk tijdens de uitvoering van het veldwerk van de quickscan is vast komen te staan om hoeveel huismussennesten het gaat (te weten 1 nest) en omdat is gebleken/verklaard dat het aangetroffen boerenzwaluwnest een oud (niet meer in gebruik geweest) nest is, is in overleg met de Gemeente Raalte en de initiatiefnemer geoordeeld dat het aantoonbaar zorgvuldig handelen (voorkomen of beperken van schade/overtredingen) voor deze ruimtelijke ontwikkeling met een Gedragscode (en ecologisch werkprotocol) zou kunnen worden uitgevoerd. Mits de initiatiefnemer de noodzaak van de ruimtelijke ontwikkeling kan onderbouwen, is een ontheffing Wet natuurbescherming of natuurinclusieve omgevingsvergunning niet noodzakelijk. Naast de constatering van een huismussennest in de ponystal werd daar ook een verlaten nest van een boerenzwaluw aangetroffen. Hiervan kon ten tijde van de quickscan nog niet worden vastgesteld of dit nest ook in 2021 werd benut als broedplaats. Tijdens een tweede inspectie op 8 oktober 2021 is geconstateerd dat dit nest in 2021 niet is bewoond is geweest. Er werden ook geen nieuwe nesten van boerenzwaluwen gevonden. Eveneens in overleg is, op basis van een voorstel van Alcedo Natuurprojecten, ervoor gekozen om tijdens de sloop van de opstallen op het perceel Witteveensweg 15 en tijdens de bouw van het nieuwbouwhuis de ponystal waar de huismussen broeden voorlopig te laten en staan en dus nog niet te slopen. Dit om de huismussen in het broedseizoen van 2022 de kans te geven daar nog te kunnen broeden en tevens via het plaatsen van huismussenkasten elders ze op voorhand vervangende nestplaatsen aan te bieden. Om het een en ander in goede banen te leiden en om erop toe te zien dat alle voorgenomen maatregelen ook daadwerkelijk worden uitgevoerd, is een ecologisch werkprotocol noodzakelijk. Dit werkprotocol is gekoppeld aan de hierboven genoemde rapportage.

[1] Ruiter E.J. 2021. Quickscan Flora & Fauna Witteveensweg 15 Heeten. Alcedo Natuurprojecten rapport 2021 – 037. In opdracht van: BJZ.nu

Tabel 1: Overzicht voorgenomen ingrepen en planning ecologisch werkprotocol. NB: Planning werkzaamheden onder voorbehoud kleine wijzigingen.

Overzicht Ecologisch Werkprotocol	
Aard werkzaamheden	Sloop van een 5-tal voormalige agrische bedrijfspanden zijnde stallen en schuren, waaronder een ponystal. Bouw van een nieuwbouwwoning met bijgebouwen.
Categorie werkzaamheden	Eenmalige ingreep
Plangebied	Witteveensweg 15 te Heeten
Periode sloop gebouwen	Maart – Mei 2022
Aanvang nieuwbouw	September 2022
Oplevering nieuwbouw	Februari 2023
Sloop ponystal	Februari 2023
Plaatsen huismussenkasten	Februari 2022
Onklaar maken ponystal	Februari 2023
Natuurfuncties gebied	Geen NNN, geen N2000
Uitgevoerd onderzoek en geraadpleegde bronnen t.b.v. natuurwetgeving	• Ruiter E.J. 2021. Quickscan Flora & Fauna Witteveensweg 15 Heeten. Alcedo Natuurprojecten rapport 2021 – 037. In opdracht van: BJZ.nu • Kennisdocument Huismus (BIJ12)
Gedragscode van toepassing	Soortbescherming gemeenten
Ontheffing Wnb van toepassing	Nee

Ecologisch werkprotocol

In een ecologisch werkprotocol staan maatregelen beschreven die getroffen moeten worden ter voorkoming en/of beperking van verstoring van flora en fauna. Daarbij wordt beschreven hoe en waar specifieke maatregelen uitgevoerd moeten worden ter bescherming van soorten.

Voor nagenoeg alle activiteiten zijn gedragscodes goedgekeurd en hier kan iedereen gebruik van maken. Er is altijd wel een gedragscode die past bij de werkzaamheden. Het is hierbij echter van belang dat in overeenstemming met die gedragscode wordt gewerkt. Dit moet ook kunnen worden aangetoond. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet het werkprotocol door de uitvoerder en opdrachtgever worden ondertekend.

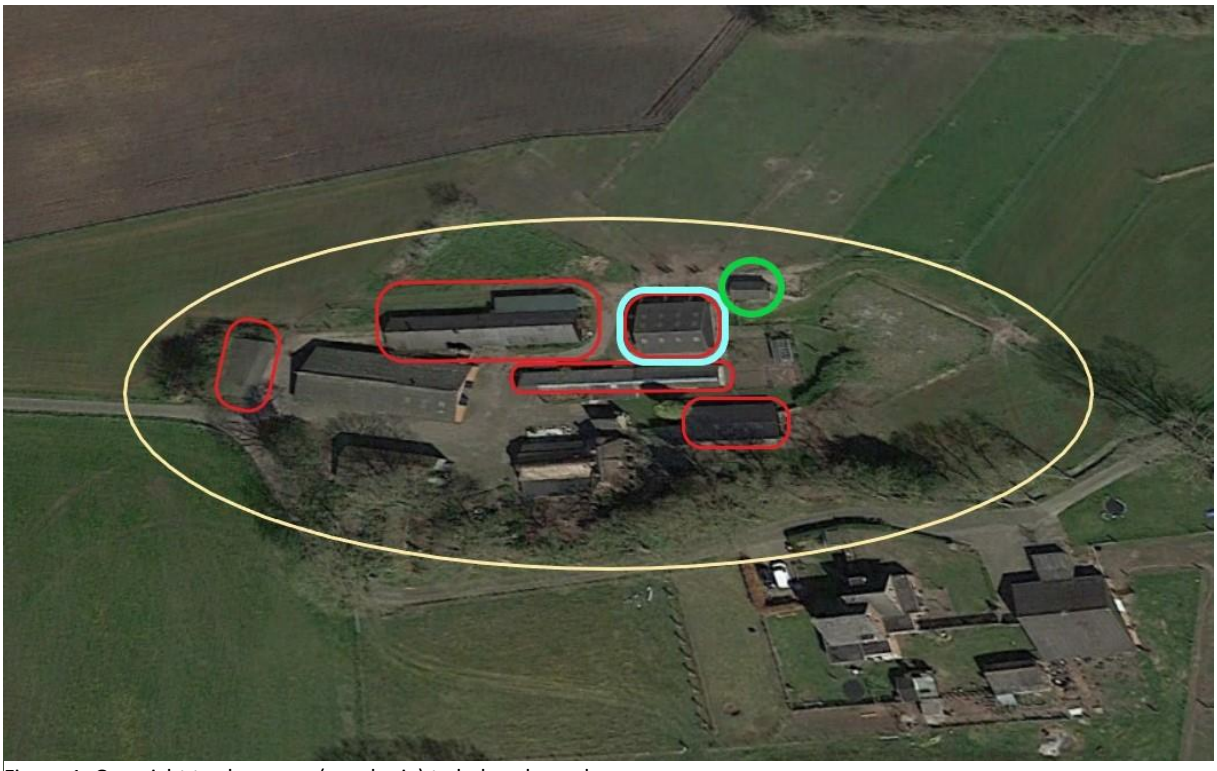
Wettelijk kader

Voorafgaand aan de werkzaamheden voor herinrichting is in mei 2021 een onderzoek flora en fauna uitgevoerd. Daaruit is gebleken dat de voorgenomen werkzaamheden mogelijk nadelige effecten kunnen hebben op de aanwezige flora en fauna (met name op broedende huismussen ter plaatse). Deze nadelige effecten (verstoring van beschermde flora en fauna) kunnen worden voorkomen of verminderd wanneer men werkt volgens een ecologisch werkprotocol. Dit protocol is opgesteld binnen de kaders van de Wnb bevat aanbevelingen voor maatregelen gericht op het voorkomen van negatieve effecten op beschermde plant- en diersoorten die in het plangebied (kunnen) voorkomen.

1.2. Plangebied en voorgenomen ingreep

Het plangebied betreft Witteveenseweg 15, 8111 RP te Heeten in de gemeente Raalte. Het betreft een boerderij daterend uit 1930. Rondom deze boerderij is diverse bebouwing aanwezig variërend van een wagenloods tot stallen en schuurtjes. Het geheel is gelegen in het groene agrarische buitengebied van Heeten.

De voorgenomen ingreep bestaat uit sloop van de bebouwing binnen de rode kaders (zie figuur). Het gebouw binnen het blauwe kader betreft de ponystal en deze stal zal gedurende de uitvoer van de werkzaamheden behouden blijven en daarna ook worden gesloopt. Het gebouw binnen de groene cirkel betreft een kleine open stal/schuilplaats voor vee. Deze zal behouden blijven en gaan fungeren als plek voor mitigatie. Er zullen geen bomen worden gekapt, bosschages verwijderd en geen sloten of poelen worden

Figuur 1: Overzicht te slopen en (voorlopig) te behouden gebouwen.

gedempt. Ter plaatse zal een compensatiewoning worden gebouwd. Voor een indicatie van de voorgenomen plannen, zie bijlage 2 op pagina 26.

1.1 Effecten korte en lange termijn

De effecten op de korte termijn:

- Het vernietigen van een jaarrond beschermd nest van 1 huismus;
- Verstoring van broedende vogels, omdat er wordt gewerkt tijdens het broedseizoen.

De effecten op lange termijn:

- Het ontstaan van nieuwe broedgelegenheid voor huismus en boerenzwaluw;
- Het ontstaan van nieuw leef- en foerageergebied voor huismus en boerenzwaluw.

2. Maatregelen

In dit hoofdstuk staan de maatregelen die genomen moeten worden door de initiatiefnemer om jaarrond beschermde nesten ter plekke te beschermen zodat voldaan wordt aan de voorschriften van de Wnb.

2.1 Algemene zorgplicht

Bij het ten uitvoer brengen van de werkzaamheden zijn de initiatiefnemer en de uitvoerder verantwoordelijk voor een zorgvuldige naleving van de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat alle handelingen die nadelige gevolgen kunnen hebben ten aanzien van de ter plaatse aanwezige jaarrond beschermde nesten achterwege moeten worden gelaten.

2.2 Algemene aandachtspunten uitvoering

Er zijn enkele aandachtspunten voor een doeltreffende uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden te benoemen. Het gaat hierbij om de volgende punten:

- Voer de werkzaamheden uit op basis van dit ecologisch werkprotocol;
- Zorg ervoor dat aanwezige huismussen te allen tijde een uitweg hebben;
- Werkzaamheden worden slechts overdag uitgevoerd, dit betekent dat er geen gebruik wordt gemaakt van extra verlichting. Op deze manier wordt verstoring van dieren, bijvoorbeeld vliegende en foeragerende vleermuizen, maar ook broedende vogels, binnen het plangebied en in de omgeving voorkomen;
- Bij calamiteiten, d.w.z. als ondanks de genomen maatregelen schade aan beschermde planten of dieren is ontstaan, neemt de aannemer contact of met de toezichthouder en ecologisch begeleider van dit werk. Doel van deze procedure is om te bekijken of de betreffende schade in de toekomst voorkomen kan worden;
- De ecologische begeleider licht indien gewenst het ecologisch werkprotocol toe aan de uitvoerder van de werkzaamheden.

2.3 Maatregelen t.a.v. het nest van de huismussen

Bij de te nemen maatregelen wordt uitgegaan van de hiervoor in de van toepassing verklaarde Gedragscode staande maatregelen/voorschriften/voorwaarden. Daarbij wordt dan gedoeld op de D-maatregel(en) in onderstaande knipsel *(bron: blz. 42 van 'Gedragscode soortbescherming gemeenten' van Vereniging Stadswerk)*. Zie figuur 2.

D Rust- en voortplantingsplaatsen kunnen worden opgeheven buiten de kwetsbare periode (bv. bij sloop), mits de noodzaak hiervan kan worden onderbouwd en de hiervoor beschreven werkwijzen niet mogelijk zijn.

- Er worden werende voorzieningen aangebracht een week voorafgaand aan sloopwerkzaamheden.
- Er wordt voorkomen dat vogels worden ingesloten.
- Er dienen per nestlocatie, 2 nieuwe duurzame voorzieningen voor huismus en 5 voor gierzwaluw te worden gerealiseerd in de buitenschil van de nieuwbouw op de betreffende locatie, zoals omschreven in het kennisdocument van de betreffende soort.
- De voorzieningen dienen qua karakteristieken en locatie zoveel mogelijk overeen te komen met de oorspronkelijke nestlocatie.
- Voor huismus is daarbij van belang dat voorzieningen geclusterd worden gerealiseerd.
- De voorzieningen moeten minimaal 1 maand voor de broedperiode beschikbaar zijn.
- Om de broedperiode gedurende de sloop en nieuwbouw te overbruggen worden tijdelijk binnen 100-200m van het projectgebied, geschikte nestkasten voor de betreffende soort opgehangen, zoals omschreven in het kennisdocument. Hierbij een gewenningsperiode van 3 maanden aanhouden.

Figuur 2: *blz. 42 van 'Gedragscode soortbescherming gemeenten' van Vereniging Stadswerk)*.

Zie bijlage 2 op pagina 11 voor een meer uitvoerige beschrijving van de maatregelen.

2.4 Ecologische begeleiding

Voor aanvang van de werkzaamheden wordt overleg gevoerd tussen de begeleidend ecoloog van Alcedo Natuurprojecten, de initiatiefnemer en de uitvoerders van het sloopbedrijf. Deze zal, indien gewenst, voor aanvang van de werkzaamheden de planlocatie op de aanwezigheid van broedende vogels. De begeleidend ecoloog kan ook steekproefsgewijs de voortgang van de werkzaamheden monitoren en een eindcontrole uitvoeren na oplevering van de werkzaamheden.

Bijlage 1

Soorteninfo

Huismus *Passer domesticus*

De huismus is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming, op basis van het feit dat de soort deel uitmaakt van 'alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is' (artikel 1 van de Vogelrichtlijn). De huismus staat vermeld op de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (RVO, 2009). De nesten van huismussen vallen onder categorie 2 van vogelnesten "nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar" (zie bijlage 2 Jaarrond beschermde nesten). De huismus staat tevens als gevoelig vermeld op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels (2004). De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op alle inheemse vogels. De wet verbiedt onder andere: 1. het opzettelijk doden of vangen van vogels (artikel 3.1 lid 1); 2. het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het wegnemen van nesten (artikel 3.1 lid 2); 3. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels (artikel 3.1 lid 3); 4. het opzettelijk storen van vogels (artikel 3.1 lid 4); 5. het bezit, het vervoer en de handel in vogels, dood of levend, dan wel delen of producten daarvan (artikel 3.2). In geval van overtreding van deze verboden bestaat er voor het bevoegd gezag een beginselplicht tot handhaving. Dat kan leiden tot bestuursrechtelijke maatregelen in de vorm van een last onder bestuursdwang, een last onder dwangsom of een BSBm (Bestuurlijke strafbeschikking milieu). Overtreding van deze verboden is bovendien een economisch delict en kan leiden tot strafrechtelijke vervolging. De wet voorziet in een algemene bevoegdheid voor de bevoegde gezagen (de provincies en in sommige gevallen het Ministerie van Economische Zaken) om onder voorwaarden een ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verboden (artikel 3.3).

Boerenzwaluw *Hirundo rustica*

De boerenzwaluw is een echte boerenlandvogel, een luchtacrobaat van het boerenerf. De nesten worden bij voorkeur gemaakt in boerenschuren, loodsen en dergelijke waar ze in en uit kunnen vliegen. Van april tot oktober verblijven zij in Nederland, de winter wordt in zuidelijk Afrika doorgebracht. De boerenzwaluw is sterk achteruitgegaan op de lange termijn. Dat wordt voornamelijk geweten aan schaalvergroting en intensivering van de landbouw (onder meer pesticidengebruik, ontwatering), waardoor de kwaliteit van foerageergebied en nestgelegenheid is afgenomen. Verminderde nestgelegenheid is vooral een gevolg van modernisering van stallen en strengere regelgeving omtrent veiligheid en hygiëne. Voor het recente herstel lijken verbetering van het broedsucces en vooral de vervijfvoudiging van het aantal geschikte nestplaatsen in de vorm van paardenstallen verantwoordelijk.
De boerenzwaluw staat op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels. Rode Lijsten bevatten soorten die bedreigd worden of kwetsbaar zijn. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status, maar hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Voor deze soorten geldt een hogere prioriteit bij het nemen van actieve beschermingsmaatregelen, bijvoorbeeld door hun leefgebieden te verbeteren.

Bijlage 2

Planning plus omschrijving werkzaamheden

Februari 2022: Plaatsen huismussenkasten

De huismussenkasten worden geplaatst in de nok van de kleine stal. Zie figuur 3.

Figuur 3: Locatie waar de nestkasten kunnen worden geplaatst. Bij een inspectie op 8 oktober 2021 bleek dat hier ook al een huismussennest aanwezig was. Dus de vogels weten deze plek wel te vinden.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van 2 nestkasten van het type: https://www.vogelbeschermingshop.nl/nestkast-huismus-3-in-1

Daarnaast kunnen er optioneel ook huismussenkasten worden geplaatst aan de gevel van de boerderij of het bakhuisje naast de boerderij.

Voorts wordt geadviseerd om ook enkele kunstnesten voor boerenzwaluwen in deze stal te hangen.

Daarvoor wordt geadviseerd het volgende type te gebruiken:
https://www.veldshop.nl/nl/boerenzwaluwnest-nr-10b.html

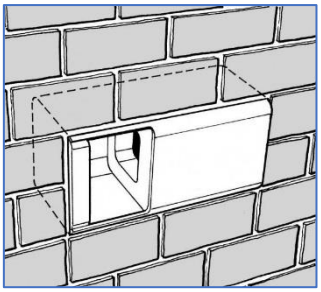

Dit type kan gemakkelijk aan een balk worden bevestigd.

Maart – Mei 2022: Periode sloop gebouwen. Met uitzondering van ponystal

September 2022: Aanvang nieuwbouw (geplande oplevering is februari 2023)

Hierbij kan worden gedacht aan de inbouw van 2 huismussenkasten meegenomen. Daarbij kan gebruikt worden gemaakt van het volgende type:
https://www.veldshop.nl/nl/schwegler-gevel-inbouwkast-1he.html?id=46276416&quantity=4

Ook is het mogelijk hiervoor opbouwkasten te gebruiken. Dan kan gebruik worden gemaakt van kasten zoals https://www.vogelbeschermingshop.nl/nestkast-huismus-3-in-1 of eventueel https://www.veldshop.nl/nl/mussenvilla-horizontaal.html of https://www.vivara.nl/systeem-nestkast-huismus-eco?utm_campaign=shopping&utm_content=&utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_term=&gclid=CjwKCAjwzaSLBhBJEiwAJSRokrmZm4-ZlqhVTixOEMTXwaC64gNnsjdMPjrGL5DiFvIgJLJy_ffQVRoCG30QAvD_BwE

November 2022: Natuurvrij maken ponystal.

Het natuurvrij maken van de ponystal houdt in dat er maatregelen worden getroffen om de ter plaatse broedende huismussen niet meer naar binnen kunnen en dat de door de vogels gebruikte invliegopening onder de golfplaten van het dak wordt afgedicht. Bij voorbeeld met kippengaas.

Februari 2023: Sloop ponystal

Foto-overzicht: locaties waar nestkasten kunnen worden geplaatst tijdens sloop andere gebouwen en gedurende nieuwbouw woning.

